

det af min ansökning. Jag fördyrar derföre brefvets lösen med en dylik.

Min upprepade hjertliga tacksägelse för betygd vänskap och vänskapstjenster. Det gör mig ledsen att icke kunna hoppas få visa någon återtjenst. Var försäkrad, att jag dertill vore den villigaste, och att jag alltid med Högaktning och tillgifvenhet är

Din
Broder och tjänare
Snellman

10

Kuopio d. 13 November 1845.

P. S. Låt genom / PostDirektionen / verket / »i tid» anmäla Ditt litteraturblad till prenumeration äfven i Finland. Folket kommer sig sednare icke till.

187 J. J. NERVANDER – J. V. SNELLMAN 14.XI 1845
HUB, JVS handskriftssamling

20

Min Heders Broder,

Då Du får detta bref, så är Du installerad i Ditt nya stånd och »allting är riktigt klareradt och gjort»; jag upprepar derföre blott ännu engång mina innerliga och broderliga välgångs-önskingar för Dig och Din unga Fru, som säkerligen af Dig blifvit på förhand prevenerad derom att när Hon fått Dig till man, så måste Hon på samma räkning hålla till godo att ha mig som Bror. Tag derföre ut Brorskyssen af Henne på mina vägnar, tills jag sjelf får träffa Henne, då jag i förlitande på Din goda smak, säkert med särdeles nöje ytterliga skall besegla Duskapet.

30

Skulle Du riktigt besinna hvad Din frid tillhör, så skulle Du använda Dina smekmånader på samma sätt som de praktiska Engelsmännen, d. v. s. göra en resa, och det till Helsingfors, der Du hos mig kan få ett snyggt, ensamt rum till sängkammare i nedra byggningen och för öfrigt om dagen hålla till godo med öfra våningen. Visserligen har Du beslutit att ej sjelf resa till Helsingfors, men nu måste hvar *man* inse att Du ej kan lemna Din Fru »på landsvägen» i fall Hon från Henriksdal vill vika in till Hufvudstaden. Före bestås som vanligt till Julen, straxt efter termins slut. Skrif nu snart att »Herrskapet» kommer.

40

Ännu hörs intet af Litonii möbler. Det var i en olycklig stund som Du anmodade Backman, att dela bestyret med möblerne, som eljest längesen varit färdiga. Han råkade i kax med Litonius, som redan åtagit sig att hafva dem färdiga till sista ångfartyg; men stött öfver Backmans förståsigpåar-gnat, afsade sig hela beställningen och först sedermera genom lirk kunde förmås att sälja de *färdiga* möblerne, hvilkas pris Backman medger vara ytterst billigt, ehuru Han påstod att alla möbler i Helsingfors göras på fusk. Hela scenen var ytterst löjlig; men följden är Litonius nu låter vänta på de öfriga möblerne.

50

Då jag fick underrättelse af Dig att Du tänkte söka Dig till Lund, så iakttog jag noga Ditt förbud att ej låta förljuda derom. Ett enda undantag gjorde jag derifrån, derigenom att jag underrättade Grefve Armfelt derom och frågade huru vida Han ej kunde göra något för att hålla Dig kvar. Jag proponerade att Han skulle skaffa Dig 500 Silfver

om året på tre års tid, på det Du skulle kunna använda mindre tid på Saima och mera tid på Dina strängt vetenskapliga funderingar. Kunde Grefve A<rmfelt> intet göra, så skulle Han ej besvara mitt bref. – Intet svar har anländt. Jag tror därför ej att Han *kan* göra något. Äfven bör jag underrätta Dig att hvad som på sednare tider kommit mig till godo, direkte utgått från Thronföljaren och Furst Menschikoff. Grefve A<rmfelt> tycks dock hafva till Sin disposition de medel, som Thronföljaren, som Cancellar får använda. Dessa medel äro hufvudsakligen destinerade till resor. Skulle Du därför besluta Dig, att taga tjenstledighet på ett år från våren och resa med Din Fru på ett år till Tyskland, så tror jag nog att Du af nämnda pengar kunde få Dig 1 000 Rub<el> Silfver. Då Du naturligtvis får behålla en del af Din lön och från Tyskland kan till en del redigera Saima, så bör Du kunna slå Dig ut äfven med Fru. Hålls Du stilla på en ort, så vet Du att Du väl hjälper Dig fram med 1 000 R<ubel> Silfver, då Tyska Professorer i medeltal ej hafva större årlig inkomst. Sedan Du satt Kuopio skola i skick, så kan ingen undra att Du tager denna tjenstledighet, och när den är slut, så är äfven J. J. Tengström Emeritus. Begär Du understödet af Armfelt, som jag tror vara Dig väl bevågen, så iakttag följande omständighet.

20 Det kan hända att pengarne för det närvarande äro disponerade. Begär därför att få 1 000 Rubel af de medel, som förefinnas; men om ej sådana nu äro lediga, så begär att få Thronföljarens löfte på de första hädanefter disponibla pengar. Med detta villkor tror jag för min del att Din anhållan bifalles. Nämn tillika att Du tänker söka Dig tillbaka till Universitetet, samt att Du i Tyskland förbinder Dig att utarbete något af Dina Vetenskapliga projekter, som Du ej bör taga större, än att Du beqvämt hinner ut med. Får Du Thronföljarens löfte, så kan Du tryggt lita derpå, sedan Du fått svart på hvitt af Armfelt. Du måste då på

30 förhand låna, men räntan utgör ej mer än 50 Rub<el> Silfver, ty mer än ett år från våren behöfver Du visst icke vänta. Tänk alfvarligt på denna sak. Jag har ej förr velat skrifva, innan jag stadgat min egen åsigt. Har Du slagit Svenska Professionen ur hågen, så säg derom åt A<rmfelt> och nämn orsaken, att Du ej ville utsätta Dig därför att ej kunna återkomma till Finland.

– Närliggande Dokumenter äro ämnade för Saima. Genmålet kan Du förkorta efter behag; men framför allt rätta der hvad Du finner ojemnt och slarfvigt. Är något för strängt så mildra eller uteslut. Ändra i Din bok tryckfelen, så ser Du ifall något vore i tryckfels förteckningen miss-skrifvit. Lägg till de tryckfel, som Du säger Dig hafva sjelf funnit.

40 I allt detta litar jag på Dig, ty hela svaret, har varit mig så tungt och odrägligt att författa, emedan Recensionen innehåller enfaldigheter, att jag ej härdar ut med att genomse svaret.

Minnestalet öfver Hällström är det enda exemplar jag äger och första conceptet tillika, utom en bit, som jag lät min gosse afskrifva. Saken var kinkig på sina ställen t. ex. Hällströms lydnamn mot förmän, som var ett sådant utmärkande drag och som därför ej fick förbigås, men ej heller direkt tadlas. Jag stred ett halft år mot hela uppdraget att uppträda som Parenthator. Ändra hvad Du vill äfven i talet, som torde kunna passera som tidningslektur i anseende till Hällströms fides och

50 Ditt bröllopp, som torde göra att Du är mindre kräsmagad till en början med de artiklar, hvarmed Du matar Saima.

Intet särdeles nytt. Ursin har lagt in om afsked som Emeritus. Woldstedt söker den nu anslagna Astron<omie> Professionen och får sysslan. Wirzéns Specimen har blifvit enhälligt improberadt af medic<inska> Fakulteten. Glöm ej

Din
tillgifne
J. J. Nervander

Hfors d. 14 Nov.
1845.

188 C. R. EHRSTRÖM – J. V. SNELLMAN 21.XI 1845 10
HUB, JVS handskriftssamling

Torneå den 21 November 1845.

Broder Janne!

Hvad tänker Du på! Är din ansökning till Lund alfvare eller skämt? Har Du tröttnat vid att predika bot och att reformera? Tryta Dig ämnen? Eller hör ingen på din predikan, eller saknar Du dina Landsmäns bifall? På alla dessa frågor åtar jag mig att ge ett nöjaktigt svar, med undantag af den första, på hvilken Du sjelf måste svara. Då jag vet att Du icke söker Professione>n för namnet, icke heller tvungen af oekonomiska skäl, så är det enda återstående att Du gör det för din vetenskap, och då Du har valet öppet att strida för Filosofien eller för vårt lilla land, och mensklighetens sak alltid måste anses större än vårt lands, så är ock klart hvilkendera Du skall föredraga. Men kan Du icke förena begge här? Och gör Du det icke verkligen under n«uv»arande» förhållanden och mera än om Du flyttade till Lund. Det må ofta vara egoism, men det är ock stundom tillåtet att vara äregirig; och jag tillstår jag är det på dina vägnar till den grad, att jag obetingadt skulle tillstyrka Din flyttning, om jag trodde, att Du verkligen skulle vinna derpå. Och jag tviflar icke nu, mera än förr, att Du skall föra din sak framåt. Låt så vara; låt vara att det lyckades Dig det djerfvaste jag kan tänka, att bygga ett nytt system; den tanken blir dock alltid öfrig: detta hade nog skett äfven genom någon annan, mensklighetens och sanningens sak finner alltid sina kämpar, går icke under; den impuls äfven Du redan gifvit skall säkert icke blifva utan frukt; men hvad Du kan göra för Finland blir kanske i alla tider ogjort om Du nu lemnar det. Ditt namn skall icke komma att stå så högt i Litteratur»historien, som det möjligen kunde, men det skall stå så mycket högre i Finlands och – jag hoppas det – en gång äfven i verlds»historien. Hämnas icke på hela landet för det Du tillbakasättes af Universitetet. Om Du visste huru mycket Du älskas af dina Landsmän, och med hvar dag blir Du det mera – om Du visste huru hela landet (åtminstone de bästes) hopp står till Dig, så skulle Du säkert icke lemna oss. Kommer Du en gång dit bort, så – Du kan visst äfven sedan verka för vårt land, men det samma som nu blir det icke. De vaknande slumra åter in; de halfrädda förlora åter modet; de skola beskylla Dig sjelf för fruktan och anse Dig hafva förnekat dina ord med denna din handling. Antingen har Du glömt hvad Du skref i Saima N:o 15 sista spalten sista styck»et eller hade Du icke alfvare dermed – och vi äro dock vana att taga alla dina ord för alfvare – eller ock – har Du gifvit allt förloradt. Och jag ville dock svärja uppå att intet af detta är sannt.

Nu vore tid att säga något om mig sjelf, om min resa, &c. men jag spar det till ett annat Kapitel. Du kan på det föregående svara mig, att